

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

LATINSKI JEZIK

VIŠA RAZINA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2022./2023.

LATA.52.HR.R.K1.32

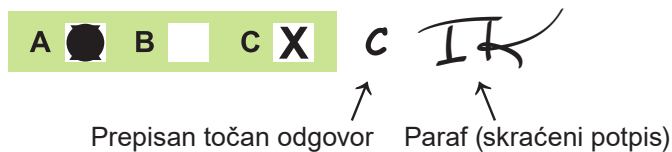

53484

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **120** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 32 stranice, od toga 4 prazne.

Prva ispitna cjelina – nevezani zadatci

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Vir bonus et prudens versus reprendet inertes.

Koji je prijevod zadane rečenice?

- A. Dobar i mudar čovjek odbio je nespretne stihove.
- B. Dobar i mudar čovjek odbit će nespretne stihove.
- C. Dobar čovjek mudro odbija nespretne stihove.
- D. Dobar čovjek mudro će odbiti nespretne stihove.

(1 bod)

2. Natus est sexto idus Decembres L. Cotta et L. Torquato consulibus.

Koju riječ u rečenici zamjenjuje podcrtana kratica?

- A. Lucius
- B. Lucii
- C. Lucium
- D. Lucio

(1 bod)

3. Carpe diem, quam minimum credula postero.

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadane rečenice?

- A. Poslovi se obavljaju danju.
- B. Ugodno treba povezati s korisnim.
- C. Ništa nije dobro odgađati za sutra.
- D. Pred mladima je budućnost.

(1 bod)

4. Abstulit clarum cita mors Achillem.

Koja se riječ u zadanoj rečenici odnosi na Ahileja?

- A. abstulit
- B. clarum
- C. cita
- D. mors

(1 bod)

5. Koji je autor napisao djelo *Ars amatoria*?

- A. Ovidije
- B. Propertije
- C. Terencije
- D. Vergilije

(1 bod)

6. Koje je od navedenih djela napisano u heksametru?

- A. *Ab Urbe condita*
- B. *Aeneis*
- C. *Epodes*
- D. *In Catilinam*

(1 bod)

7. Tko je od navedenih autora bio epigramatičar?

- A. Juvenal
- B. Marcijal
- C. Propertije
- D. Seneka

(1 bod)

8. Irritat, mulcet, falsis terroribus implet.

Koja je od navedenih stilskih figura u zadanoj rečenici?

- A. asindeton
- B. pars pro toto
- C. polisindeton
- D. simploka

(1 bod)

9. Koji je preostali dio rječničkog oblika imenice *genus*?

- A. -us, m.
- B. -i, m.
- C. -eris, n.
- D. -oris, n,

(1 bod)

10. Koja od navedenih riječi **ne znači star**?

- A. antiquus
- B. ater
- C. senex
- D. vetus

(1 bod)

11. Koja od navedenih riječi znači *građanin*?

- A. civilis
- B. civiliter
- C. civis
- D. civitas

(1 bod)

12. Koje je značenje riječi *flamen*?

- A. grom
- B. rijeka
- C. svećenik
- D. vatra

(1 bod)

13. Koje je značenje latinske riječi od koje dolazi pojam *kvorum*?

- A. isti
- B. koji
- C. neki
- D. svi

(1 bod)

14. Koja je od navedenih riječi antonim riječi *gravis*?

- A. asper
- B. difficilis
- C. levis
- D. pulcher

(1 bod)

15. Koja je od navedenih riječi sinonim riječi *novus*?

- A. notus
- B. recens
- C. sanctus
- D. sapiens

(1 bod)

16. Čije su bile svete guske koje su prema predaji spasile Rim od Gala?

- A. Enejine
- B. Junonine
- C. Minervine
- D. Romulove

(1 bod)

17. Što su *cardo* i *decumanus*?

- A. dijelovi tijela
- B. glavne ulice
- C. dijelovi obroka
- D. poglavari provincija

(1 bod)

18. Kako se naziva ulazni hodnik u rimsku kuću?

- A. atrij
- B. peristil
- C. porta
- D. vestibulum

(1 bod)

19. Koji je naziv građevine u Rimu posvećene svim bogovima?

- A. Bazilika
- B. Kolosej
- C. Kurija
- D. Panteon

(1 bod)

20. Koji se hrvatski grad nalazi u blizini arheološkoga nalazišta *Aquae Iassae*?

- A. Dubrovnik
- B. Osijek
- C. Poreč
- D. Varaždin

(1 bod)

21. Koja od navedenih riječi **ne potječe** iz latinskoga jezika?

- A. edukacija
- B. ekonomija
- C. eksterijer
- D. estuarij

(1 bod)

22. Koji se izraz u latinskome jeziku označava kraticom *etc.*?

- A. et carmina
- B. et causa
- C. et cetera
- D. et cuncta

(1 bod)

Druga ispitna cjelina – zadatci vezani za prozni tekst

Skupina zadataka sadrži dvadeset zadataka vezanih za izvorni tekst.

Svaka rečenica u tekstu označena je brojem.

Uz svaki je zadatak iz razumijevanja teksta u zagradama naveden broj rečenice na koju se taj zadatak odnosi.

Marcus Tullius Cicero, *Cato maior de senectute*, XI, 38.

(1) Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si usque ad ultimum spiritum dominatur in suos. (2) Ut enim adolescentem, in quo est senile aliquid, sic senem, in quo est aliquid adolescentis, probo; (3) quod qui sequitur, corpore senex esse poterit, animo numquam erit. (4) Septimus mihi liber Originum est in manibus; (5) omnia antiquitatis monumenta colligo; (6) causarum illustrium, quascumque defendi, nunc cum maxime conficio orationes; (7) ius augurium, pontificium, civile tracto; (8) multum etiam Graecis litteris utor; (9) Pythagoreorumque more exercendae memoriae gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro vesperi. (10) Hae sunt exercitationes ingenii, haec curricula mentis; (11) in his desudans atque elaborans corporis vires non magno opere desidero. (12) Adsum amicis, venio in senatum frequens ultroque adfero res multum et diu cogitatas, easque tueor animi, non corporis viribus.

Komentar:

Prvo lice singulara u tekstu odnosi se na Marka Porcija Katona Starijega, rimskoga vojskovođu, političara i govornika.

- (1) senectus, -utis, f. – starost; retineo, 2. -tinui, -tentum – zadržavati;
emancipo, 1. – predati (u ropstvo); usque ad – sve do; dominor, 1. – vladati (nad kime)
- (2) ut – kao što; senilis, -e – starački; probo, 1. – odobravati, cijeniti
- (4) Origines = Podrijetla, Katonovo historiografsko djelo
- (6) causa, -ae, f. – parnica; illustris = clarus; quicumque, quaecumque, quodcumque – koji god;
nunc cum maxime = upravo sada; conficio, 3. -feci, -fectum – dovršavati
- (7) augurius, 3 – augurski; pontificius, 3 – pontifički; tracto, 1. – proučavati
- (9) Pythagoreus, -i, m. – pitagorejac; exercendae memoriae = exercendi memoriam;
quisque, quaeque, quodque – svaki; audierim = audiverim;
commemoro, 1. – prisjećati se; vesperi – uvečer
- (10) curriculum, -i, n. – trkalište, vježbalište
- (11) desudo, 1. – znojiti se; elaboro = laboro; magno opere = multum
- (12) adsum, adesse, affui – pomagati (na sudu); frequens = saepe; ultro – samoinicijativno;
adfero, adferre, attuli, allatum – predlagati; tueor = defendo

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

23. *Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si usque ad ultimum spiritum dominatur in suos.*

Što je od navedenoga direktni objekt u zadanoj rečenici? (v. 1)

- A. ipsa
- B. ius
- C. spiritum
- D. suos

(1 bod)

24. *Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si usque ad ultimum spiritum dominatur in suos.*

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 1)

- A. ako bi se samo branila
- B. ako se sama brani
- C. da se sama branila
- D. da se samo brani

(1 bod)

25. *Ut enim adolescentem, in quo est senile aliquid, sic senem, in quo est aliquid adolescentis, probo;*

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadane rečenice? (v. 2)

- A. Mladić bi se češće trebao ugledati na starca.
- B. Pohvalno je ako starac ima i neke osobine mladića.
- C. Starac i mladić nemaju ništa zajedničko.
- D. Treba cijeniti mladića koji je spreman pomoći starcu.

(1 bod)

26. ... quod qui sequitur, corpore senex esse poterit, animo numquam erit.

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadane rečenice? (v. 3)

- A. Ako tijelo i ostane mlado, u njemu će biti duh starca.
- B. Bolje biti starac u tijelu mladića nego obrnuto.
- C. Može i ostariti, ali uvijek će biti mlad duhom.
- D. Premda starac, ima i tijelo i duh mladića.

(1 bod)

27. ... omnia antiquitatis monumenta colligo; ...

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 5)

- A. direktnoga objekta
- B. indirektnoga objekta
- C. imenskoga atributa
- D. pridjevskoga atributa

(1 bod)

28. ... causarum illustrium, quascumque defendi, nunc cum maxime conficio orationes; ...

Na što se u rečenici odnosi podcrtana riječ? (v. 6)

- A. na parnice
- B. na slavljenike
- C. na branjenike
- D. na govore

(1 bod)

29. ... ius augurium, pontificium, civile tracto; multum etiam Graecis litteris utor; ...

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadanih rečenica? (v. 7 – 8)

- A. Katon se bavi isključivo dvjema vrstama prava.
- B. Katon se često služi grčkom literaturom.
- C. Katon kao svećenik ponekad čita grčka djela.
- D. Katon redovno odgovara na pritužbe građana.

(1 bod)

30. Pythagoreorumque more exercendae memoriae gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro vesperi.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela rečenice? (v. 9)

- A. hvala što vježbate pamćenje
- B. ništa ne košta vježbati pamćenje
- C. radi vježbanja pamćenja
- D. unatoč vježbama pamćenja

(1 bod)

31. Pythagoreorumque more exercendae memoriae gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro vesperi.

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtana zamjenica? (v. 9)

- A. more
- B. gratia
- C. die
- D. vesperi

(1 bod)

32. Pythagoreorumque more exercendae memoriae gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro vesperi.

Što od navedenoga radi Katon prema podcrtanome dijelu rečenice? (v. 9)

- A. Navečer razmišlja o svojim postupcima.
- B. Danju manje govori, a više sluša.
- C. Ono što kaže, to svaki put i učini.
- D. Malo stvari napravi u danu.

(1 bod)

33. Hae sunt exercitationes ingenii, haec curricula mentis; ...

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtana zamjenica? (v. 10)

- A. exercitatione
- B. ingenii
- C. curricula
- D. mentis

(1 bod)

34. ... in his desudans atque elaborans corporis vires non magno opere desidero.

Kako se podcrtani dio rečenice **ne može** prevesti? (v. 11)

- A. dok se znojim i mučim
- B. oznojivši i namučivši se
- C. u znoju i mucu
- D. znojeći i mučeći se

(1 bod)

35. ... in his desudans atque elaborans corporis vires non magno opere desidero.

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz podcrtanoga dijela rečenice? (v. 11)

- A. Mali čovjek ne mora nužno biti nejak.
- B. Muškarci uobičajeno žele imati što snažnije tijelo.
- C. Ne postoji velika želja za tjelesnom snagom.
- D. Velika želja uvijek je za uspješno obavljanje posla.

(1 bod)

36. Adsum amicis, venio in senatum frequens ultroque adfero res multum et diu cogitatas, easque tueor animi, non corporis viribus.

Koja od navedenih tvrdnja **ne proizlazi** iz podcrtanoga dijela rečenice? (v. 12)

- A. Prijedlozi se brane snagom uma.
- B. Prijedlozi se brane tjelesnom silom.
- C. Prijedlozi se daju samoinicijativno.
- D. Prijedlozi su rezultat razmišljanja.

(1 bod)

37. Koji od navedenih naslova **ne ubrajamo** u Ciceronova filozofska djela?

- A. *De amicitia*
- B. *De officiis*
- C. *De oratore*
- D. *De re publica*

(1 bod)

38. Kojega je pjesnika Ciceron branio na sudu?

- A. Arhiju
- B. Horacija
- C. Katula
- D. Tibula

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili s nekoliko riječi).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

39. Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si usque ad ultimum spiritum dominatur in suos.

Kako glasi podcrtana sintagma u dativu singulara?

(1 bod)

40. Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si usque ad ultimum spiritum dominatur in suos.

Koja se vrsta zavisnih rečenica pojavljuje u zadanoj rečenici?

(1 bod)

41. ... multum etiam Graecis litteris utor; ...

Kako glasi komparativ podcrtanoga priloga?

(1 bod)

42. Hae sunt exercitationes ingenii, haec curricula mentis; ...

Na kojemu je slogu od kraja naglasak podcrtane riječi?

(1 bod)

43. ... causarum illustrium, quascumque defendi, nunc cum maxime conficio orationes; ...

Koji pridjev u hrvatskome jeziku, u značenju *obrambeni*, potječe od podcrtane riječi?

(1 bod)

44. Koji je latinski naslov nosio vrhovni svećenik u Rimu?

(1 bod)

45. Koja latinska izreka označava tekst posvećen preminuloj osobi?

(1 bod)

46. Koja je zgrada na Forumu bila redovno mjesto zasjedanja senata?

(1 bod)

Treća ispitna cjelina – zadatci vezani za tekst u stihovima

Skupina zadataka sadrži dvadeset zadataka vezanih za izvorni tekst.

Svaki stih u tekstu označen je brojem. Uz svaki je zadatak iz razumijevanja teksta u zagradama naveden broj stiha na koji se taj zadatak odnosi.

Publius Ovidius Naso, *Heroides*, 7, 9 – 20

Certus es ire tamen miseramque relinquere Didon
atque idem venti vela fidemque ferent.

Certus es, Aenea, cum foedere solvere naves
quaeque ubi sint nescis, Itala regna sequi.

Nec nova Karthago, nec te crescentia tangunt
moenia nec sceptro tradita summa tuo. 5

Facta fugis, facienda petis; quaerenda per orbem
altera, quaesita est altera terra tibi.

Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
Quis sua non notis arva tenenda dabit? 10

Alter habendus amor tibi restat et altera Dido
quamque iterum fallas, altera danda fides.

Komentar:

- (1) certus, 3 – odlučan; tamen – ipak; Didon = Didonem
- (2) ventus, -i, m. – vjetar; velum, -i, n. – jedro; fides, -ei, f. – obećanje
- (3) foedus, -eris, n. – savez; solve nave = odjedriti
- (4) ubi – gdje; sequor, 3. secutus sum – slijediti
- (5) cresco, 3. -evi, -etum – rasti
- (6) sceptrum, -i, n. – žezlo; summa, -ae, f. – vlast
- (7) quaero, 3. -sivi, -situm – tražiti
- (8) altera... altera (sc. terra) – jedna... druga
- (10) notus, 3 – poznat; arva tenenda dare = dati polja u posjed
- (11) resto, 1. -stiti, – preostati
- (12) iterum – po drugi put; fallo, 3. fefelli, (deceptum) – varati

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

**47. Certus es ire tamen miseramque relinquere Didon
atque idem venti vela fidemque ferent.**

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtana riječ? (v. 1 – 2)

- A. Didon
- B. venti
- C. vela
- D. fidem

(1 bod)

**48. Certus es ire tamen miseramque relinquere Didon
atque idem venti vela fidemque ferent.**

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 1 – 2)

- A. Vjetrovi i jedra odnose obećanje.
- B. Vjetrovi i jedra odnijeli su obećanje.
- C. Vjetrovi će odnijeti jedra i obećanje.
- D. Vjetrovi bi odnijeli jedra i obećanje.

(1 bod)

**49. Certus es ire tamen miseramque relinquere Didon
atque idem venti vela fidemque ferent.**

Kakva je Didona prema navedenim stihovima? (v. 1 – 2)

- A. neodlučna
- B. odlučna
- C. radosna
- D. žalosna

(1 bod)

50. **Certus es, Aenea, cum foedere solve naves quaeque ubi sint nescis, Itala regna sequi.**

Na koju se riječ u rečenici odnosi podcrtana zamjenica? (v. 3 – 4)

- A. Aenea
- B. foedere
- C. naves
- D. regna

(1 bod)

51. **Certus es, Aenea, cum foedere solve naves quaeque ubi sint nescis, Itala regna sequi.**

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 3 – 4)

- A. atributa
- B. predikata
- C. objekta
- D. subjekta

(1 bod)

52. **Certus es, Aenea, cum foedere solve naves quaeque ubi sint nescis, Itala regna sequi.**

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz zadanih stihova? (v. 3 – 4)

- A. Eneja je odlučio ostaviti lađe.
- B. Eneja je odlučio zaploviti prema italским kraljevstvima.
- C. Eneja je odlučio slijediti kraljicu.
- D. Eneja je dobro poznao italiska kraljevstva.

(1 bod)

53. Nec nova Karthago, nec te crescentia tangunt
moenia nec sceptro tradita summa tuo.

Na koju se riječ odnosi podcrtana riječ? (v. 5 – 6)

- A. Karthago
- B. crescentia
- C. moenia
- D. sceptro

(1 bod)

54. Nec nova Karthago, nec te crescentia tangunt
moenia nec sceptro tradita summa tuo.

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stihova? (v. 5 – 6)

- A. zidine su rasle
- B. zidine koje su rasle
- C. zidine rastu
- D. zidine koje rastu

(1 bod)

55. Facta fugis, facienda petis; quaerenda per orbem

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 7)

- A. tražiš učinjeno
- B. činiš traženo
- C. tražiš ono što treba učiniti
- D. činiš ono što treba tražiti

(1 bod)

**56. Facta fugis, facienda petis; quaerenda per orbem
altera, quaesita est altera terra tibi.**

Koja od navedenih tvrdnja proizlazi iz podcrtanoga dijela stihova? (v. 7 – 8)

- A. Na svijetu nema mira.
- B. Nema obećane zemlje.
- C. Treba stvoriti novi svijet.
- D. Treba tražiti novu zemlju.

(1 bod)

**57. Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
Quis sua non notis arva tenenda dabit?**

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 9 – 10)

- A. Komu ćeš ga predati?
- B. Komu ćeš je predati?
- C. Tko će ti ga predati?
- D. Tko će ti je predati?

(1 bod)

**58. Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
Quis sua non notis arva tenenda dabit?**

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 9 – 10)

- A. naša polja
- B. njezina polja
- C. njihova polja
- D. svoja polja

(1 bod)

59. **Alter habendus amor tibi restat et altera Dido
quamque iterum fallas, altera danda fides.**

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 11 – 12)

- A. preostaje ti ljubav
- B. preostala bi ti samo ljubav
- C. preostala ti je samo ljubav
- D. preostat će ti ljubav

(1 bod)

60. **Alter habendus amor tibi restat et altera Dido
quamque iterum fallas, altera danda fides.**

Koju funkciju u rečenici ima podcrtana riječ? (v. 11 – 12)

- A. atributa
- B. objekta
- C. predikata
- D. subjekta

(1 bod)

61. U kojem djelu Ovidije opisuje posljednju noć u Rimu?

- A. *Amores*
- B. *Ars amatoria*
- C. *Metamorphoses*
- D. *Tristia*

(1 bod)

62. Koji od navedenih autora **nije** pisao elegije?

- A. Ovidije
- B. Plinije
- C. Propertije
- D. Tibul

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili s nekoliko riječi).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

63. Certus es ire tamen miseramque relinquere Didon.

Kako glasi podcrtani pridjev u superlativu u istome rodu, broju i padežu?

(1 bod)

64. atque idem venti vela fidemque ferent.

Kako glasi podcrtana riječ u dativu singulara?

(1 bod)

65. Facta fugis, facienda petis; quaerenda per orbem

Kako glasi podcrtani glagol u konjunktivu u istomu licu, broju, vremenu i stanju?

(1 bod)

66. Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?

Gramatički odredi podcrtanu riječ.

(1 bod)

67. Iz kojega je razorenoga grada pobjegao Eneja?

(1 bod)

68. Koji je rimski vojskovođa osvojio Kartagu?

(1 bod)

69. Koje je značenje latinskoga glagola od kojeg dolazi pojam *inventar*?

(1 bod)

70. Kako na latinskome jeziku glasi poslovice *Ljubav sve pobjeđuje*?

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica